

**UCHWAŁA NR XXIX-159/2016
RADY MIEJSKIEJ W WOŁOMINIE**

z dnia 24 listopada 2016 r.

**w sprawie przyjęcia programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych
oraz przeciwdziałania narkomanii.**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 446 z późn.zm.) w związku z art. 4¹ ust. 1, ust. 2 oraz ust. 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 487 z późn.zm.) oraz art. 10 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2016, poz. 244 z późn.zm.) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji „Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na rok 2017”, który stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Wołomina.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Wołominie

Leszek Czarzasty

**Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych
oraz przeciwdziałania narkomanii na rok 2017**

WSTĘP

Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na rok 2017 (zwany dalej Programem) określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych, wynikających z używania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych. Sposoby realizacji zadań zawartych w Programie, dostosowane są do potrzeb i możliwości prowadzenia określonych działań w oparciu o zasoby instytucjonalne i kadrowe gminy Wołomin. Podstawę prawną do podejmowania działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii stanowią:

- 1) Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 roku (t.j. Dz. U. z 2016 roku poz. 487 z późn.zm.);
- 2) Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005 roku (t.j. Dz. U. z 2016 roku poz. 224 z późn.zm.).

Niniejszy Program koresponduje z celem operacyjnym Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020 (t.j. Dz. U. z 2016 roku poz. 1492) obejmującym profilaktykę i rozwiązywanie problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi i innymi zachowaniami ryzykownymi.

ROZDZIAŁ I

Ocena sytuacji, analiza danych i zasoby

1. Diagnoza problemów związanych z używaniem alkoholu oraz innych środków psychoaktywnych na podstawie analizy danych.

Problem 1 – Utrzymująca się wśród młodych ludzi moda picia alkoholu i używania środków psychoaktywnych.

Picie alkoholu i przyjmowanie środków psychoaktywnych mają destruktywny wpływ na rozwój dzieci i młodzieży. Nawet niewielka ilość alkoholu zaburza procesy rozwojowe młodych ludzi. Dotyczy to zarówno rozwoju fizycznego jak również emocjonalnego, intelektualnego czy społecznego. Pod wpływem różnych środków psychoaktywnych młodzi ludzie zmieniają swoje zachowanie, częściej wchodzą w konflikty z prawem.

Alkohol

Najnowsze wyniki badań wykonanych przez Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii, Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Instytut Psychiatrii i Neurologii – ESPAD – „Używanie substancji psychoaktywnych przez młodzież w 2015r.” wskazują, że młodzież w większości zalicza się do konsumentów alkoholu.

Tabela nr 1- Dane z raportu ESPAD

Picie napojów alkoholowych przez młodzież w wieku 15-16 lat (odsetek badanych).

Rok	W życiu	W ciągu 12 miesięcy przed badaniem	W ciągu 30 dni przed badaniem
2007	90	79	57
2011	87	78	58
2015	84	72	49

Młodzi ludzie sięgają najczęściej po piwo (48% badanych wskazało ten rodzaj alkoholu jako „bardzo łatwy do zdobycia”). Dużym problemem jest upijanie się – 13% młodzieży w wieku 15-16 lat w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem było w stanie silnego upojenia alkoholowego. Z badań wynika również, że zmniejsza się różnica między chłopcami i dziewczętami w rozpowszechnieniu picia – odpowiednio 50% i 47% w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem. W 2011 roku różnica wg płci wynosiła 9%. Odnotowano nieznaczną tendencję spadkową traktowania picia jako zachowania bardzo ryzykownego.

Środki psychoaktywne inne niż alkohol

Spośród nielegalnych środków psychoaktywnych najbardziej rozpowszechnione są przetwory konopi.

Tabela nr 2- Dane z raportu ESPAD

Używanie przetworów konopi przez młodzież w wieku 15-16 lat (odsetek badanych)

Rok	W życiu	W ciągu 12 miesięcy przed badaniem	W ciągu 30 dni przed badaniem
2007	16	11	6
2011	24	20	11
2015	25	19	10

Tabela nr 3- Dane z raportu ESPAD

Używanie przetworów konopi przez młodzież w wieku 17-18 lat (odsetek badanych)

Rok	W życiu	W ciągu 12 miesięcy przed badaniem	W ciągu 30 dni przed badaniem
2007	28	17	10
2011	37	29	15
2015	43	32	15

Odnotowano również niewielki spadek dostępności przetworów konopi według opinii młodzieży gimnazjalnej (o 1%) oraz wzrost według opinii młodzieży w wieku 17-18 lat (o 5%). Coraz większy odsetek młodzieży nie uważa przyjmowania substancji psychoaktywnych za zachowanie ryzykowne.

Nowe środki psychoaktywne (dopalacze)

Na przestrzeni 4 lat nie odnotowano wzrostu rozpowszechniania używania dopalaczy.

Tabela nr 4- Dane z raportu ESPAD

Używanie dopalaczy przez młodzież w wieku 15-16 lat (odsetek badanych).

Rok	W życiu	W ciągu 12 miesięcy przed badaniem	W ciągu 30 dni przed badaniem
2011	11	7	3
2015	10	7	4

Tabela nr 5- Dane z raportu ESPAD

Używanie dopalaczy przez młodzież w wieku 17-18 lat (odsetek badanych).

Rok	W życiu	W ciągu 12 miesięcy przed badaniem	W ciągu 30 dni przed badaniem
2011	16	9	2
2015	13	6	3

Problem 2 – Zaburzenia życia rodzinnego związane z alkoholem i innymi środkami psychoaktywnymi w tym zjawisko przemocy.

Wśród poważniejszych konsekwencji życia w rodzinie z problemem alkoholowym wyróżnia się szkody psychologiczne i emocjonalne. Życie w takiej rodzinie może wiązać się również z niższym statusem ekonomicznym i ciągłym stresem. Istotne z punktu widzenia trwałości i jakości życia rodziny z problemem alkoholowym lub narkotykowym jest objęcie pomocą terapeutyczną wszystkich jej członków.

Z danych Ośrodka Profilaktyki i Terapii Uzależnień Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Wołominie (zwanym dalej OPTU) wynika, że z pomocy terapeutycznej (indywidualnej i grupowej) ze względu na doznane szkody psychiczne skorzystało w latach 2013-2016 (do 31.08): 1493 osoby dorosłe i 264 dzieci.

Tabela nr 6- Dane z OPTU

Rok	Dorośli z rodzin z problemem alkoholowym lub narkotykowym korzystający z terapii	Dzieci z rodzin z problemem alkoholowym lub narkotykowym korzystający z terapii
2013	317	70
2014	364	61
2015	454	74
2016 (dane za okres 01.01.-31.08.)	358	59

Alkohol ma również duży wpływ na stosowanie przemocy w rodzinie. Wielu sprawców przemocy domowej w chwili popełniania czynu jest pod wpływem alkoholu. Z danych statystycznych Komendy Głównej Policji wynika, że w 2015 roku blisko 65% osób podejrzewanych o stosowanie przemocy było pod wpływem alkoholu.

Dane uzyskane z Komendy Powiatowej Policji w Wołominie oraz z Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie także wskazują na współistnienie problemów związanych z uzależnieniem lub nadużywaniem alkoholu z przemocą w rodzinie.

Tabela nr 7 - Dane z Komendy Powiatowej Policji w Wołominie

Rok	Liczba założonych niebieskich kart	Sprawcy będący pod wpływem alkoholu
2013	52	42
2014	73	47
2015	65	55
2016 (dane za okres 01.01.-31.08.)	19	15

Tabela nr 8- Dane z Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Rok	Liczba wszczętych procedur niebieskiej karty	Liczba grup roboczych z udziałem przedstawiciela gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych
2013	117	127
2014	80	195
2015	83	104
2016 (dane za okres 01.01.-31.08.)	37	48

Problem 3 - Szkody spowodowane piciem alkoholu osób używających szkodliwie i uzależnionych od alkoholu i innych środków psychoaktywnych.

Ze Sprawozdania z wykonania ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi Rady Ministrów za 2014 wynika, że ponad 80% dorosłych Polaków spożywa alkohol, z czego blisko 12% mieszkańców RP nadużywa alkoholu, tzn. pije go w sposób powodujący szkody zdrowotne i społeczne.

Raport z badań pn. „Epidemiologia zaburzeń psychiatrycznych i dostęp do psychiatrycznej opieki zdrowotnej” (Instytut Psychiatrii i Neurologii, Warszawa 2012) podaje liczbę ok. 600 tys. osób uzależnionych od alkoholu oraz liczbę 2,5 mln osób pijących alkohol szkodliwie.

Według Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) alkohol znajduje się na trzecim miejscu wśród czynników ryzyka dla zdrowia populacji ludzkiej.

Podstawową metodą leczenia osób uzależnionych od alkoholu jest psychoterapia indywidualna i grupowa (za: „Rekomendacje do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2016 roku” PARPA).

Z danych OPTU – SPZOZ wynika, że liczba osób korzystających z terapii w poradniach OPTU w latach 2013-2016 (do 31.08) utrzymuje się na podobnym poziomie

Tabela nr 5 – Dane OPTU

Rok	Poradnie			
	Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia	Poradnia Terapii Uzależnienia od Substancji Psychoaktywnych	Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Substancji Psychoaktywnych dla Dzieci i Młodzieży	Oddział Dzienny Terapii Uzależnienia od Alkoholu
	Liczba przyjętych osób uzależnionych			
2013	608	96	24	94

2014	539	119	39	85
2015	545	127	26	96
2016 (dane za okres 01.01.-31.08.)	436	102	24	60

Na poziomie gminnym brak jest danych dotyczących ilości osób leczących się w innych ośrodkach ambulatoryjnych (brak rejonizacji) i w ośrodkach całodobowych. Część osób doznających szkód z tytułu nadużywania bądź uzależnienia od alkoholu lub substancji psychoaktywnych nie korzysta z pomocy w leczeniu odwykowym. Powyższe dane nie ukazują więc rzeczywistej skali problemu.

Tabela nr 6 - Dane z Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Rok	Liczba nowych wniosków, które wpłynęły do GKRPA	Liczba spraw o zobowiązanie do leczenia rozpatrywanych przez GKRPA	Liczba wniosków skierowanych do sądu
2013	62	62	48
2014	46	64	51
2015	44	111	20
2016 (dane za okres 01.01.-31.08.)	29	89	23

Problem 4 - Duża dostępność fizyczna alkoholu oraz naruszanie prawa w związku ze sprzedażą napojów alkoholowych.

Napoje alkoholowe ze względu na swoją dwoistą naturę nie są zwykłym towarem i nie podlegają zasadom wolnego rynku a wszelkie regulacje prawne związane z alkoholem mają charakter ograniczający.

Ograniczanie dostępności fizycznej alkoholu to jedno z najskuteczniejszych narzędzi minimalizacji skali problemów alkoholowych. Zasadniczą rolę w tej kwestii odgrywają jednostki samorządu terytorialnego, które w drodze stosownych uchwał określają liczbę punktów sprzedaży napojów alkoholowych (powyżej 4,5% alkoholu z wyjątkiem piwa) oraz zasady usytuowania na terenie gminy miejsc ich sprzedaży i podawania.

W gminie Wołomin na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych w 2016 roku przypada 297 osób dorosłych (dane na dzień 25.10) – liczba ta ponad trzykrotnie przekracza standardy Światowej Organizacji Zdrowia.

Istotnym problemem związanym z dużą dostępnością fizyczną alkoholu jest łamanie prawa w związku z jego spożywaniem w miejscach publicznych.

Tabela nr 11 – Dane z Komendy Powiatowej Policji w Wołominie oraz Straży Miejskiej w Wołominie

ROK	Liczba przeprowadzonych interwencji w związku z łamaniem zakazu spożywania napojów alkoholowych w miejscach publicznych	
	Komenda Powiatowa Policji w Wołominie	Straż Miejska w Wołominie
2013	206	286
2014	159	326
2015	532	160
2016 (dane za okres 01.01.-31.08.)	293	83

2. Identyfikacja istniejących zasobów do wykorzystania w programie:

- 1) Na terenie gminy Wołomin funkcjonuje ambulatoryjna placówka leczenia odwykowego – OPTU – SPZOZ w tym:
 - a) Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia;
 - b) Poradnia Terapii Uzależnienia od Substancji Psychoaktywnych;
 - c) Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Substancji Psychoaktywnych dla Dzieci i Młodzieży;
 - d) Oddział Dzienny Terapii Uzależnienia od Alkoholu.
- 2) Na terenie gminy Wołomin działają cztery placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży:
 - a) Świetlica Środowiskowa nr 1 w Wołominie przy ul. Mieszka I 16;
 - b) Świetlica Środowiskowa nr 2 w Wołominie przy ul. Kurkowej 35;
 - c) Świetlica Środowiskowa nr 3 w Wołominie przy ul. Piłsudskiego 44;
 - d) Środowiskowe Ognisko Wychowawcze Towarzystwa Przyjaciół Dzieci w Duczkach ul. Szosa Jadowska 37.
- 3) Współpraca z Ośrodkiem Pomocy Społecznej, kuratorami Sądu Rejonowego, Wydziałem ds. Nieletnich oraz Wydziałem Prewencji Komendy Powiatowej Policji, Strażą Miejską i Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.
- 4) Bieżąca współpraca z placówkami stacjonarnymi w zakresie leczenia odwykowego.

ROZDZIAŁ II

Plan działania na rok 2017

Problem 1 – Utrzymująca się wśród młodych ludzi moda picia alkoholu i używania substancji psychoaktywnych.

Cel strategiczny: Propagowanie zdrowego stylu życia.

CELE SZCZEGÓŁOWE	PLANOWANE DZIAŁANIA	WSKAŹNIKI	MIERNIK	PRZEWIDYWANA KWOTA
1. Kształtowanie świadomości zdrowotnej i motywacji do dbania o zdrowie u dzieci i młodzieży.	1. Wdrażanie programów profilaktycznych (w szkołach podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych) w szczególności zalecanych w ramach Systemu rekomendacji programów profilaktycznych.	Liczba uczestników.	3000	100.000,00 zł
2. Rozwijanie umiejętności twórczego spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież.	1. Organizacja zimowych i letnich warsztatów edukacyjno – profilaktycznych.	Liczba uczestników.	225	32.000,00 zł
3. Rozwijanie kompetencji wychowawczych rodziców i wychowawców kształtujących postawy prozdrowotne dzieci i młodzieży.	1. Szkolenia dla rodziców i wychowawców z zakresu umiejętności wychowawczych.	Liczba uczestników.	30	10.000,00 zł

Problem 2 – Zaburzenia życia rodzinnego związane z alkoholem i innymi środkami psychoaktywnymi w tym zjawisko przemocy.

Cel strategiczny: Ograniczenie skutków zaburzeń życia rodzinnego w tym przemocy w rodzinie.

CELE SZCZEGÓŁOWE	PLANOWANE DZIAŁANIA	WSKAŹNIKI	MIERNIK	PRZEWIDYWANA KWOTA
1. Pomoc rodzinom w opiece i wychowaniu dzieci.	1. Prowadzenie placówek wsparcia dziennego.	Liczba dzieci uczęszczających do placówek.	75	570.500,00 zł
2. Podnoszenie kompetencji osób pracujących z dziećmi i młodzieżą.	1. Organizacja szkoleń oraz objęcie superwizją osób pracujących z dziećmi i młodzieżą.	Liczba osób uczestniczących w szkoleniach/ superwizji.	10	10.000,00 zł
3. Poprawa funkcjonowania członków rodzin osób używających szkodliwie i uzależnionych od alkoholu i innych środków psychoaktywnych.	1. Podejmowanie przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych działań wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.	Liczba osób wobec których wszczęto postępowanie wyjaśniające.	60	50.000,00 zł
	2. Prowadzenie grupy terapeutycznej dla Dorosłych Dzieci Alkoholików (DDA).	Liczba osób uczestniczących w terapii.	12	18.000,00 zł
	3. Udzielanie wsparcia grupom samopomocowym AI – Anon i AI – Ateen.	Liczba osób uczestniczących w spotkaniach grup samopomocowych	40	3.000,00 zł
4. Zwiększenie dostępności i podniesienie jakości pomocy dla osób doświadczających przemocy w rodzinie.	1. Prowadzenie grupy wsparcia dla osób doświadczających przemocy w rodzinie.	Liczba osób uczestniczących w terapii.	12	10.000,00 zł
5. Podejmowanie działań edukacyjno – korekcyjnych adresowanych do osób stosujących przemoc w rodzinie.	1. Prowadzenie grupy edukacyjno - korekcyjnej dla osób stosujących przemoc.	Liczba osób uczestniczących w terapii.	12	10.000,00 zł

Problem 3 – Szkody zdrowotne i psychospołeczne spowodowane nadużywaniem i uzależnieniem od alkoholu i innych środków psychoaktywnych.

Cel strategiczny: Poprawa stanu psychofizycznego i społecznego funkcjonowania osób nadużywających i uzależnionych od alkoholu i innych środków psychoaktywnych.

CELE SZCZEGÓŁOWE	PLANOWANE DZIAŁANIA	WSKAŹNIKI	MIERNIK	PRZEWIDYWANA KWOTA
1. Ograniczenie szkód zdrowotnych u osób używających szkodliwie i uzależnionych.	1. Prowadzenie edukacji publicznej na temat działania alkoholu i środków psychoaktywnych oraz ryzyka szkód wynikających z ich używania.	Liczba rozpowszechnionych materiałów.	3000	4.000,00 zł
	2. Realizacja programu terapii dla problemowych użytkowników przetworów konopi.	Liczba osób uczestniczących w programie.	12	-
	3. Zakup testów do wykrywania substancji psychoaktywnych w organizmie.	Liczba zakupionych testów.	300	2.500,00 zł
2. Podnoszenie kwalifikacji zawodowych osób pracujących w lecnictwie odwykowym oraz innych osób pracujących z osobami uzależnionymi.	1. Objęcie superwizją programu leczenia odwykowego.	Liczba osób uczestniczących w superwizji.	14	20.000,00 zł
	2. Szkolenia dla osób pracujących z osobami uzależnionymi.	Liczba osób przeszkolonych.	12	15.000,00 zł

Problem 4 – Duża dostępność fizyczna alkoholu oraz naruszanie prawa w związku ze sprzedażą napojów alkoholowych.

Cel strategiczny: Promowanie odpowiedzialnego handlu.

CELE SZCZEGÓŁOWE	PLANOWANE DZIAŁANIA	WSKAŹNIKI	MIERNIK	PRZEWIDYWANA KWOTA
1. Ograniczenie łamania prawa w zakresie sprzedaży alkoholu nieletnim.	1. Monitorowanie i kontrolowanie przez Policję i Straż Miejską punktów sprzedaży napojów alkoholowych w zakresie sprzedaży alkoholu osobom nieletnim.	Liczba przeprowadzonych kontroli.	25	-
	2. Organizowanie szkoleń dla sprzedawców napojów alkoholowych.	Liczba przeszkolonych osób.	45	5 000,00 zł
2. Ograniczenie zjawiska spożywania napojów alkoholowych w miejscach publicznych.	1. Prowadzenie przez Policję i Straż Miejską interwencji w związku z łamaniem zakazu spożywania napojów alkoholowych w miejscach publicznych.	Liczba przeprowadzonych interwencji.	200	-

ROZDZIAŁ III

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (GKRPA)

1. Zadania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:

- 1) podejmowanie działań mających na celu zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i współuzależnionych;
- 2) udzielanie osobom uzależnionym i członkom ich rodzin pomocy psychospołecznej, w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie:
 - a) przyjmowanie wniosków o zastosowanie leczenia lub objęcie terapią;
 - b) motywowanie do podjęcia leczenia odwykowego;
 - c) kierowanie do biegłych sądowych na badanie w przedmiocie uzależnienia od alkoholu;
 - e) kierowanie spraw do sądu o wydanie orzeczenia o zastosowaniu wobec osób uzależnionych obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego;
 - f) podejmowanie działań zmierzających zapobieganiu przemocy w rodzinie;
 - g) kierowanie osób uzależnionych i uwikłanych w przemoc domową do specjalistów, i instytucji świadczących usługi specjalistyczne.
- 3) opiniowanie wniosków o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych w zakresie zgodności usytuowania punktów sprzedaży z uchwałami Rady Miejskiej;
- 4) uczestniczenie w kontrolach punktów sprzedaży napojów alkoholowych w ramach upoważnienia Burmistrza.

2. Wynagrodzenie członków GKRPA:

- 1) Członkom Komisji za udział w posiedzeniach przysługuje wynagrodzenie w wysokości nieprzekraczającej:
 - a) dla przewodniczącego Komisji 20% przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego obowiązującego w poprzednim kwartale ogłoszonego przez Prezesa GUS w Monitorze Polskim – za przewodniczenie Komisji;
 - b) dla członków Komisji 7% przeciętnego wynagrodzenia obowiązującego w poprzednim kwartale ogłoszonego przez Prezesa GUS w Monitorze Polskim – za udział w Komisji.
- 2) Wynagrodzenie będzie wypłacane w formie diet na podstawie listy obecności z budżetu gminy Wołomin, dział 851, rozdział 85154.

ROZDZIAŁ IV

Adresaci, źródła finansowania oraz realizator i koordynator programu

1. Adresaci programu:

- a) Program skierowany jest do mieszkańców gminy Wołomin;
- b) Program realizowany będzie przy współpracy z jednostkami organizacyjnymi gminy Wołomin oraz organizacjami pozarządowymi działającymi na terenie gminy Wołomin.

2. Źródła finansowania programu:

Źródłem finansowania programu są środki finansowe budżetu gminy Wołomin zapisane w dziale 851 – ochrona i promocja zdrowia:

- a) Rozdział 85153 – zwalczanie narkomanii w wysokości 60 000,00 zł,
- b) Rozdział 85154 – przeciwdziałanie alkoholizmowi w wysokości 800 000,00 zł.

3. Realizatorem Programu jest Ośrodek Profilaktyki i Terapii Uzależnień Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Wołominie.

4. Koordynatorem Programu jest Wydział Polityki Społecznej, Sportu i Edukacji Urzędu Miejskiego w Wołominie.